

Posudek na bakalářskou práci	
☐ školitelský posudek ☒ oponentský posudek	Jméno posuzovatele: Mgr. Zuzana Štěrbová, Ph.D. <hr/> Datum: 3. 9. 2020
Autor: Karolína Chrenová	
Název práce: Vliv nevlastních členů rodiny na osobnost člověka	
☒ Práce je literární rešerší ve smyslu zveřejněných požadavků (pravidel). ☐ Práce obsahuje navíc i vlastní výsledky.	
Cíle práce (předmět rešerše, pracovní hypotéza...) Cílem bakalářské práce bylo pojednat problematiku vztahů v doplněných a nevlastních rodinách a jejich vliv na vývoj osobnosti člověka.	
Struktura (členění) práce: Vedle úvodu a závěru je práce členěna do 5 základních celků: definice rodiny, altruismus, role nevlastní a náhradní rodiny, role členů v rodinném systému a vliv nevlastní rodiny na psychosociální vývoj dítěte.	
Jsou použité literární zdroje dostatečné a jsou v práci správně citovány? Použil(a) autor(ka) v rešerši relevantní údaje z literárních zdrojů? Práce je postavena na 90 literárních zdrojích, z nichž 11 tvoří citace zákoníků a dat z ČSÚ a MPSV. Ačkoli autorka vychází i ze zahraniční primární literatury, poměrně velká část textu je postavena na české sekundární literatuře.	
Pokud práce obsahuje (nadstandardně) i vlastní výsledky, jsou tyto výsledky adekvátním způsobem získány, zhodnoceny a diskutovány? Práce vlastní výsledky neobsahuje.	
Formální úroveň práce (obrazová dokumentace, grafika, text, jazyková úroveň): Formální úroveň práce je dobrá, počet pravopisných a stylistických chyb je přijatelný.	
Splnění cílů práce a celkové hodnocení: Vzhledem k vzrůstajícímu počtu rozvodů (a tedy i doplněných rodin) je téma bakalářské práce velice aktuální a důležité. Bohužel ale musím konstatovat, že cíle práce naplněny nebyly. Ačkoli se osobnost vyskytuje v samotném názvu, v práci je velice stručně zmíněna pouze na dvou místech. O vlivu nevlastních členů rodiny na osobnost člověka se tak čtenář bohužel nedozví vůbec nic. Celý text působí spíše jako poslepované fragmenty témat, které s problematikou mohou více či méně souviset. Není mi například jasné, proč je v práci relativně obšírně pojednána Teorie sexuálních strategií (zabývající se výběrem partnera) či kompromisy při výběru partnera, ale o teoriích osobnosti, teorii životních strategií, která je přímo zaměřena na vliv rodičů na vývoj jedince, či dokonce behaviorálně genetických studiích	

testujících vliv vlastních i nevlastních rodičů na vývoj osobnosti se opět nedozvídáme nic. Práci současně chybí koncepce, která by umožňovala dospět k vlastnímu závěru. Některé kapitoly (např. Kap. 4. Rodina nevlastní a náhradní) navíc sestávají výlučně z citací údajů ČSÚ, ačkoli na dané téma existuje ve vývojové, sociální i evoluční psychologii velké množství kvalitních prací. Práce navíc často sklouzává k povrchnosti (např. Kap. 2.1. Rodina z psychosociálního hlediska, jejímž cílem bylo představit definici rodiny z pohledu práva, pedagogiky, psychologie, sociologie a evoluční biologie, čerpá ze slovníků a popularizačních knih, aniž by navíc bylo jasné, o jakém hledisku referuje). Jednotlivé části často nejsou vzájemně propojené, ani jakkoli interpretované, takže je na čtenáři, aby si vše domyslel sám. V neposlední řadě se v práci vyskytují silně zjednodušující, až zavádějící tvrzení (např. str. 10: Evoluční psychologie „předpokládá, že lidské chování je do značné míry řízeno geny a jistými moduly chování, které vznikly v evolučním procesu člověka.“). Bohužel tak musím konstatovat, že navzdory zajímavosti tématu si po přečtení práce čtenář mnoho poznatků neodnese.

Otázky a připomínky oponenta:

1) Na str. 14 autorka uvádí, že: „Dalo by se očekávat, že sourozenci, kteří sdílejí velkou část genetické informace, si budou spíše podobní navzájem. Především v osobnostních rysech a postojích se však ukazuje, že tomu tak není. Nezanedbatelný vliv na osobnost člověka totiž mají styl výchovy, přístup rodičů a celkově prostředí, kde jedinec vyrůstal.“ S tím nemohu zcela souhlasit, jelikož behaviorálně genetické studie ukazují, že osobnost je utvářena z cca 40-50 % genetickými faktory, přičemž zbytek se dělí mezi nesdílené a sdílené prostředí (které může být navíc pro oba sourozence velice podobné). Např. Vukasović, T., & Bratko, D. (2015). Heritability of personality: a meta-analysis of behavior genetic studies. *Psychological bulletin*, 141(4), 769. Mohla by autorka, prosím, stručně představit výsledky studií zaměřených na vliv rodičů na osobnost, a tím tak dodatečně naplnit cíl své bakalářské práce?

2) Na několika místech v textu autorka vypisuje, kdo se daným tématem zabývá/zabýval, ale nic dalšího se už nedozvíme. Např. na str. 15 uvádí, že: „Z českých autorů se tématu nevlastních rodin věnoval zejména profesor Matějček (1994), který přinesl pro nevlastní rodinu synonymum doplněná rodina. Dále odbornice z oblasti psychologie rodiny Gjuríčová (2009) a Sobotková (Sobotková, 2007) – obě zdůrazňují potřebnost dalších výzkumů z oblasti doplněných rodin.“ Mohla by autorka stručně uvést závěry zmíněných prací a zasadit do kontextu tématu bakalářské práce?

3) Na str. 16 je uvedeno, že nejkrizovější věk pro přijetí nového rodinného uspořádání je 8-12 let, jelikož mají ději již vyvinutou empatii a jsou schopny pochopit situaci. K rozvoji empatie ovšem dochází mnohem dříve, a to mezi 2. a 6. rokem života. Napadá tedy autorku nějaké jiné vysvětlení, proč by mohlo být období puberty citlivé na změny v rodinném uspořádání?

4) Na straně 23 autorka uvádí, že: „Děti žijící s nevlastními sourozenci, měly v porovnání s dětmi žijícími s biologickými sourozenci, vyšší riziko antisociálního chování.“ Mohla by autorka vysvětlit, proč k tomuto jevu dochází?

Návrh hodnocení školitele nebo oponenta (bude zveřejněn)

výborně velmi dobře dobře nevyhověl(a)

Podpis školitele/opponenta: